

Matei Hutopilă

sutures

traduit du roumain par Maria Raluca Hanea

ce-a-pe

*între buza ta dreaptă și buza ta stîngă
am deslușit ceva mai profund decît rapoartele
cincinale*

*în după-amiaza stropită cu mult pesticid
sub rochița de americană
alunecam și mă înconjuram cu tine
corpul înmiresmat recoltă
și soarele atît de îndemînos în apus
și tractoarele – buburuze conștiincioase*

*cînd totul era bine și mîinile doar ele ne
făureau un viitor
cînd granițele erau absolute și ne strîngeau
de șolduri ca un val călduț
eu totuși aș fi renunțat chiar și a deveni
inginerul perfect în sistemul perfect
doar pentru a rămîne la nesfîrșit pe tarlaua
de la ce-a-pe
între buza ta dreaptă și buza ta stîngă*

buhăiești 1999

*lutul se desfăcea ca prăjitura de zahăr ars a
babei
prrr, cocî, tu-ț biserișeasca mă-ti az și mîni
și, cu greu, iapa bătrîină și proastă a
bunicului stătu țeapănă locului
căldările se umpleau se goleau se umpleau se
goleau
fete și băieți începeau să vină după vaci, la
cireadă
căruța era încărcată cît s-o poată trage coca
din lutărie*

kolkhoze

entre ta lèvre droite et ta lèvre gauche
j'ai décelé une chose plus merveilleuse que les
rapports quinquennaux

cet après-midi abondamment aspergé de pesticide
sous la petite robe en calicot
je glissais et m'entourais de toi
le corps parfumé moisson
et le soleil si bienveillant au couchant
et les tracteurs – coccinelles consciencieuses

quand tout allait bien et nos mains seules nous
bâtissaient l'avenir
quand les frontières étaient absolues et nous serraient
les hanches telles une vague tiède
j'aurais cependant renoncé même à devenir l'ingénieur
parfait dans le système parfait
le tout pour rester indéfiniment sur le champ du
kolkhoze
entre ta lèvre droite et ta lèvre gauche

buhăiești 1999

l'argile se délitait comme le gâteau à la crème brûlée
de la vieille
*prrrr, coca, maudites à jamais soient les messes
payées par ta mère*
et, difficilement, la jument vieille et stupide de grand-
père s'arrêta net
les seaux se remplissaient se vidaient se remplissaient
se vidaient
des filles et des garçons commençaient à venir rentrer
les vaches, des pâturages
le chariot était chargé juste assez pour que coca puisse
le sortir de la carrière d'argile

*cîteva bice, cîteva înjurături și eram înapoi
sus*

*printre piri de pe coama dealului, soarele, cu
cîntul lui mut și trist, cum îl mai văzusem,
cum aveam să-l mai văd de alte ori*

*dincoace de piri de pe coama dealului,
gherghina, cu părul ei morcoviu fața ei
albă pistruii ei mari*

*și la fel de morcovii
buzele ei ca fructele cacadîrului ochii ei mari
și rotunzi din cel mai închis albastru
rochița ei creponată cu*

*floricelile mărunte mărunte și genunchii ei
degețelele ei prăfuite și călcîiele ei
prăfuite*

*în sandalele de gumă galben-
transparentă*

*buchetelul de curu-găinii privirea ei adîncă
oarecum mirată și, doamne, atît de
îndemînoasă*

*gherghina lu starciuc, î? și bunicul rîse, mari
poamî o mai fost mă-sa*

am trecut imediat coama dealului și

*gherghina a rămas undeva acolo, printre piri,
printre razele soarelui, pe iarba arsă de
la lutărie*

înmormîntare

*sat-i îmbibat de razele necoapte ale
primăverii iar cei cîțiva nori se tîrîie
leneș pe un cer le care l-am mai văzut
demult într-o după-amiază la fel de însorită
și calmă, ca de duminică*

*mă las bătut de vîntul răcoritur de pe creasta
dealului*

*inspir expir inspir
pe vale, în spate, cimitirul pe vale, în
față, satul*

*coborîm ca-ntr-o procesiune tăcuți
resemnați*

*simt că ne-am înțelege într-un fel ciudat, fără
vorbe fără priviri*

*simt că ne mișcăm în același ritm cu norii cu
dealurile*

*quelques coups de fouet, quelques jurons et nous
étions presque arrivés en haut*

*parmi les laîches sur la crête de la colline, le soleil,
avec son chant muet et triste, comme je l'avais
déjà vu*

*comme j'allais encore le voir d'autres fois
de ce côté-ci des laîches sur la crête de la colline,
gherghina, avec ses cheveux couleur carotte son
visage blanc avec ses grandes tâches de rousseur*

*et tout aussi flamboyantes
ses lèvres rouges comme les fruits d'aubépine ses
yeux grands et ronds du bleu le plus sombre sa
petite robe en crépon avec*

*des fleurs petites toutes petites et ses genoux et ses
petits doigts poussiéreux et ses talons poussiéreux*

*dans les sandales en caoutchouc jaune-
transparent*

*le petit bouquet de pissenlit son regard profond un peu
étonné et, bon dieu, si obligeant*

*gherghina de starciuc, eh ? et grand-père rit. grande
gourgandine fut sa mère*

*nous avons passé immédiatement la crête de la colline
et*

*gherghina est restée quelque part là-bas, parmi les
laîches, parmi les rayons du soleil, sur l'herbe
brûlée de la carrière d'argile*

enterrement

*le village est imbibé par les rayons immatures du
printemps et les quelques nuages se traînent
paresseusement sur un ciel que j'ai déjà vu*

*il y a longtemps par un après-midi tout aussi
ensoleillé et calme, comme celui d'un dimanche*

*je me laisse fouetter par le vent rafraîchissant sur la
crête de la colline*

*j'inspire j'expire j'inspire
dans la vallée, derrière le cimetière dans la vallée,
devant, le village*

*nous descendons comme en procession silencieux,
résignés*

*je sens qu'on s'entendrait d'une façon bizarre, sans
mots sans regards*

*je sens que nous bougeons au même rythme que les
nuages les collines*

*totul într-o unică senzație stranie
de bine de pace de imponderabilitate*

o luni

*ce dimineată puchinoasă
tu te-ai trezit în plovărul meu eu m-am trez
un pic mahmur
la-nmormântare n-o plîns nimeni eram
ca-ntr-o procesiune a mușilor
la praznic mai mult necunoscuți dinți mai
mult lipsă fețe mai degrabă zîmbitoare
de altfel o fost un ospăț cam gras și-am stins
cu licori cam puturoase
plouase cu o zi nainte dar
am avut noroc frigu s-o strârnit o-nghețat pe
ulițe urmele roților de tractor de căruță
ale daciei 1300*

a lu nea jan

*mă gîndesc la astea în timp ce trag pe mine
bulendrele
parcă-s jilave de reci ce îs
privesc cum te-ntinzi chioară de somn și-
mbujorată
privesc masa pe care a stat două zile
nu mai e nimic sacru
noi chiar aici azi noapte*

*glodul întărit ne scîrșie ritmic sub pașii care
ne poartă printr-o luni dimineată atît cît
poate fi o luni dimineată de anostă*

*nea jan ne-o luat tot o-su-de-mii pînă la gară
gara e la fel de pișorcoasă pe tren
navetiști și cucoane
și iată după nici o oră orașul, atît de anost pe
cît poate fi un oraș luni dimineată cînd
toată lumea are ceva de făcut și tu ești acasă
și vrei să dormi și
e prea multă gălăgie*

buhăiești
1994

*glodul de sub tălpile tale goale
glodul vîscos cu firicele aurii dintre*

le tout dans une unique sensation étrange
de bien de paix d'impondérable

un lundi

quel matin poisseux
tu t'es réveillée dans mon pull je me suis réveillé avec
une légère gueule de bois
à l'enterrement personne n'a pleuré nous étions
comme dans une procession des muets
au repas après les funérailles plutôt des inconnus des
dents plutôt manquantes des visages plutôt
souriants
d'ailleurs ça a été un festin assez gras étanché avec
des liqueurs assez puantes
il a plu un jour avant mais
nous avons eu de la chance le froid qui s'est
déclenché a gelé sur les routes les ornières de
tracteur de charriot de la dacia 1300

de tonton jan

je pense à ça pendant que j'enfile les fringues
on dirait moites tellement elles sont froides
je regarde comme tu t'étires borgne de sommeil et les
joues roses
je regarde la table sur laquelle il est resté pendant
deux jours
plus rien n'est sacré
nous ici même cette nuit

la glaise durcie grince rythmiquement sous les pas qui
nous portent à travers un lundi matin aussi terne qu'un
lundi matin peut l'être

tonton jan nous a emmenés pour cent mille cette fois
aussi jusqu'à la gare la gare est tout aussi pisseuse
dans le train des banlieusards et des dames
et voilà après moins d'une heure la ville, aussi terne
qu'une ville peut l'être un lundi matin quand
tout le monde a quelque chose à faire et tu es à la
maison et tu veux dormir et
il y a trop de bruit

buhăiești
1994

la glaise sous tes pieds nus
la glaise visqueuse avec des petits fils dorés parmi

degețelele tale albe și reci după ploaie
 lasă urme pe scoarța zarzărului
 sîmburii merg în buzunar să fie sparți
 altădată
 zarzăre verzi cu oranj și pistrui și acre
 mîncărima plăcută a picurușului pe față

glodul din vale de casă ca un majun cu
 urmele tălpilor tale miniaturale
 și soarele lămîi de după-amiază

anul nou
 iașu-n urma ta

la dracu, mi-am zis
 cearșafurile-n care și pereții între care și
 tavanul sub care
 nu păstrează nimic din tine
 și amintirile-s ciuntite oarecum și mi-e ciudă
 și mi-e rău și pieptul mi se zbate
 și mă zvîrcolesc fără tine precum cocoșul
 proaspăt decapitat
 și da, îmi amintesc, îmi povesteai cum le tăiai
 capul
 acolo de unde vii tu, din basme, de la țară
 și ies pe străzi de nebun
 mi-e foame fără buzele-ți
 mi-e frig
 la naiba, e anul nou și m-a sunat doar mama
 după tot, nu rămîne nimic în urma nimănui
 decît
 amintirea sa în alții
 și de mine nu-și amintește nimeni decît
 mama
 la fiecare aniversare

rațele bunicului pavel
 și sătucul moldav și lacul cu lună și laine

după, te lipeai de mine pentru o clipă mă
 strîngeai tare tare, oftai
 pentru o clipă apoi mă priveai, tristă
 vedeai valul, îl simțeai surd, depărtat, nici
 mai repede nici mai încet apropiindu-se

tes petits orteils blancs et froids après la pluie
 laissent des traces sur l'écorce de l'abricotier
 les noyaux vont dans les poches pour être cassés plus
 tard

des abricots verts avec orange avec des tâches de
 rousseur et âcres

la démangeaison agréable de l'averse sur le visage

la glaise en contrebas de la maison comme une pâte
 d'argousier avec les traces de tes pieds en
 miniature

et le soleil citron de l'après-midi

le jour de l'an
 iassy derrière toi

eh merde, je me suis dit

les draps dans lesquels et les murs entre lesquels
 et le plafond en-dessous duquel

ne gardent rien de toi

et les souvenirs sont d'une certaine façon mutilés et je
 suis contrarié et je suis mal et ma poitrine tressaute
 et je me tords sans toi comme le coq fraîchement
 décapité

et oui, je me souviens, tu me racontais comment tu
 leur coupais la tête

là d'où tu viens, des contes de fées, de la campagne

et je sors dans les rues comme un fou

j'ai faim sans tes lèvres

j'ai froid

quelle merde, c'est le jour de l'an et seule ma mère m'a
 appelé

après tout, personne ne laisse rien derrière sauf
 son souvenir chez les autres

et personne ne se souvient de moi sauf

ma mère

à chaque anniversaire

les canards de grand-père pavel
 et le petit village moldave et le lac
 avec la lune et laine

après, tu te collais à moi pour un instant et tu me
 serrais fort fort, tu soupirais

une seconde après tu me regardais, triste

tu voyais la vague, tu la sentais sourde, éloignée, ni
 plus vite ni plus lentement s'approchant

ședeam dimineața în verandă
 cafeluța, bunicul Pavel, rațele alene prin
 ogradă, pinii zgribuliți
 și-mi ziceai că « laine » înseamnă « val » în
 estonă, și-ți spuneam « bine, laine »
 și-mi spuneai că mă iubești, și bunicul Pavel
 pentru o clipă mă privea
 și parcă erau ochii tăi
 era vremea să plec

zilele alea, câteva, și sătucul cu gospodari
 simpatici
 cu lacul ăla al dracului de rece și cu lună pe
 el și bunicul Pavel
 îmi vor aduce mereu un zîmbet nostalgic pe
 chip
 și tu laine, te pierzi undeva în povestea asta
 cumva în ea, cumva pe lângă ea
 dar pentru zilele alea, câteva, iată că plec din
 cîmpulung și unele lucruri au iarăși un
 sens

#11

uneori e prea mult tot ce am spus
 luptele în care nu cred
 nu vreau decît un pervaz o zi cu temperatură
 rezonabilă și liniște
 să tac să tacă zgomotul de fond al
 orașului
 victorii mici și inutile tot vin și-nfrîngeri
 tensiunea acumulată pînă la erupție
 apoi liniștea
 și reciclarea adversarilor acum, după,
 putem bea o bere, putem să tăcem da
 sîntem în principiu la fel de singuri nu
 sîntem în nici o căruță a necuratului
 nu e nici o cursă de neoprit
 totuși nu ridicăm vreun deget împotriva
 serile vor veni la fel și diminețile
 pînă la urmă

le matin nous étions assis dans la véranda
 le petit café, grand-père Pavel, les canards oisifs dans
 la basse-cour, les pins hérissés
 et tu me disais que « laine » signifie « vague » en
 estonien, et je te répondais « très bien, laine »
 et tu me disais que tu m'aimais, et ton grand-père
 Pavel me jetait un coup d'œil rapide
 et on aurait dit tes yeux
 il était grand temps que je parte

ces jours-là, quelques-uns, et le petit village avec des
 agriculteurs avenants
 avec ce lac fichtrement glacé et la lune dessus et
 grand-père Pavel
 me feront toujours monter au visage un sourire
 nostalgique
 et toi, laine, tu te perds quelque part dans cette
 histoire
 tantôt dedans, tantôt en dehors
 mais pour ces jours-là, quelques-uns, me voilà
 quittant cîmpulung et certaines choses ont à
 nouveau un sens

#11

parfois c'en est trop tout ce que j'ai dit les
 combats auxquels je ne crois pas
 je ne voudrais qu'un rebord de fenêtre une journée
 avec une température raisonnable et le silence
 que je me taise que se taise le bruit de fond de la
 ville
 des victoires mesquines et inutiles n'arrêtent pas
 d'advenir et des défaites la tension
 accumulée jusqu'à l'éruption le silence après
 et le recyclage des adversaires maintenant, après
 coup, nous pouvons boire une bière, nous
 pouvons garder le silence oui
 nous sommes en principe tout aussi seuls nous ne
 sommes guère dans la barque du diable
 aucune course n'est impossible à arrêter
 pourtant nous ne soulevons aucun doigt pour protester
 les soirs arriveront pareil et les matins
 jusqu'à la fin

Matei Hutopilă est né en 1987 en Bucovine, au nord de la Roumanie. Après des études d'histoire médiévale et d'archéologie il vit à Lassy. Son premier recueil *copci / sutures*, d'où sont extraits les poèmes ci-dessus, a gagné le concours de manuscrits des éditions Max Blecher et a été salué par la critique.